

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

344. Cur regula ponat præcisè 20. dies, & qualiter illi accipiantur & computentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

mittit, ob quod plectatur capite intra illos 20. dies, num etiam de ea morte naturali quidem, sed violenta, & manu Iustitiae illata veniat regula.

Quaestio 343. Cui, & qualiter probandum, resignantem esse mortuum infra 20. dies, ad effectum hujus regulae?

Respondeo ad primum: hoc onus probandi incumbere ei, qui dicit infirmum resignasse, & obiisse infra 20. dies, seu qui per exceptionem hujus regulae querit resignationem infirmare. Quia quisque debet probare id, super quo se fundat, juxta l. 2. ff. de probat. Barth. in l. de arate. ff. de minoribus. talis autem fundat se in morte & fraude, & mors non praesumitur, neque etiam fraus & dolus (quod posterius tamen accipiendum juxta limitationem paulo post subjungendam) & ideo, qui ea allegat, debet illa probare. Paris. l. 12. q. 7. d. n. 1. Chok. n. 18. citans Gome. l. 9. Mandof. q. 6. Rebuff. hic gl. 2. n. 4. ac dicentes, esse receptam & communem. Neque solum ab eo probanda mors, sed & illam contigisse infra 20. dies a resignatione, vel praestito consensu. Paris. ibid. n. 5. citans Sarnenf. q. 36. Mandof. cit. q. 6. n. 5. ac dicens communem, quae de stylo tota die praestitetur. Quia fundans se in die, scilicet quod resignans mortuus fuerit tali die, ipsam hanc diem fuisse diem mortis, debet probare. Paris. n. 6. & 7.

2. Respondeo ad secundum: requiritur probatio clarissima & plena; quia agitur de magno alterius praedicio, nempe de privando illo beneficio obento per resignationem, & sumus in materia obiectiva, dum opponitur dicta regula ad annullandam resignationem. Chok. cit. n. 18. Paris. n. 8. Hinc licet mors alia (ubi nimirum verisimur in causis levioribus, quae modicum solum damnum asserre possunt, ut Barth. in l. 2 §. si dubitetur. n. 1. ff. quemadmodum testam. apertend. & alii apud Paris. n. 12.) probetur per publicam vocem & famam, ut Bald. conf. 407. l. 1. Mascard. de probat. concl. 1070. n. 1. & alii apud Paris. n. 9. non tamen ob rationes allatas sufficit haec probatio ad effectum hujus regulae. Paris. n. 10. citans Sarn. cit. q. 36. Item licet alia mors, dum agitur de leviori praedicio, probari possit per juramentum, ut Menoch. de remed. ad ipsi. possess. remed. 4. n. 671. & alii apud Paris. n. 13. non tamen in praesente casu. Paris. n. 14. citans binas Rotae decis. Et sic etiam non sufficit unus testis idoneus cum juramento in supplementum probationis. Paris. ibid. sed requiruntur duo testes de visu, qui dicant, se vidisse illum mortuum, & tumulo mandari. Paris. n. 16. citans Menoch. ubi ante. n. 675. & plures alios. Unde etiam, si quis peste correptus moriatur solus die incerto, ita ut nesciatur, an ante, an post 20. diem mortuus, debere adhuc opponentem de hac regula probare esse mortuum intra 20. dies; cum & in dicto casu praesumatur mortuus post 20. dies; & in dubio semper capiatur praesumptio, ut actus suslineatur, & qualibet infirmitas praesumatur longo tempore durans; adeoque resignatarius habeat intentionem fundatam in jure, quod praesumatur mortuus post 20. dies, tradit Paris. l. 12. q. 6. n. 15. & seq. ex Sarn. & Mandof. Chok. cit. n. 10. in fine.

3. Limitanda tamen responsio in casu, quo infirmus resignans in favorem consanguinei vel amici in ejusdem domo moritur, & mors publicaretur post terminum 20. dierum, dum per aliquot dies ante finem hujus termini medici & alii non fuis-

sent permisi agrum accedere; nec essent, qui de tempore obitus testari possent, nec ex signis aliis id cognosci posset, praesumendus enim tunc foret mortuus infra 20. dies. Paris. l. 12. q. 7. n. 17. ex Mandof. hic q. 8. n. 1. id confirmante ex praesumpta fraude, resultantem ex exclusionem medicorum, aliorumque ad agrum accedere volentium; nam & fraus ex conjecturis probatur: juxta l. dolam. c. de dolo. Decium conf. 337. Paris. ibid. n. 18. ex Mandof. loc. cit.

Quaestio 344. Cur regula ponat praeside 20. dies, & qualiter illi accipiantur & computentur?

Respondeo ad primum: fuisse tempus illud potius arbitrarium, seu ex arbitrio Pontificum sic definitum, quam ex certa ratione, Paris. l. 12. q. 8. n. 2. contra Sarnenf. hic q. 25. n. 1. existimantem, sic constitutum, quia medici spatium 20. dierum statuunt in morbis acutis.

2. Respondeo ad secundum: dies hic accipitur pro naturali, hoc est, 24. horarum, & non pro artificiali, hoc est, 12. horarum, vel pro tempore, quo sol est supra terram ab ortu ad occasum. Pirh. de re. nunc. n. 34. Chok. ad hanc. reg. n. 36. Paris. loc. cit. n. 34. & 35. citans Sarnenf. hic q. 38. Rebuff. gl. 9. Selv. p. 3. q. 46. in fine. eod quod ita communiter in jure accipitur dies, ut dies & nox seu tempus, quo sol est supra & infra terram seu horizontem, pro una die reputetur, l. Romano ff. de feriis. attendendum autem est, quod fieri solet, Paris. n. 37. Et quia, dum sic accipitur dies pro spatio 24. horarum, cedit id magis in favorem resignantis, dum ita extenditur magis ejus libertas, quae de jure communi sine praesumptione alicujus temporis libera erat. Paris. cit. n. 37. Adde, quod collatio & resignatio potest fieri de nocte, & actus factus de nocte in die fieri dicitur, cum nox sit pars diei. Paris. d. n. 38.

3. Respondeo ad tertium: Primò incipiunt hi dies, quibus resignans debet supervivere computari, & currere a die praestiti a resignante consensu resignationi a Superiore approbatae, ut patet ex verbis ipsius regulae: & postea infra 20. dies a die per ipsum resignantem praestandi consensu decesserit &c. Paris. l. 12. q. 8. n. 4. Chok. n. 36. Pirh. cit. n. 34. Azor. loc. cit. q. 7. Castrop. de benef. d. 6. p. 11. §. 3. n. 10. quia tunc prius periclitatur resignatio, quae ante illud tempus est infirma; cum possit ante illud, & consueque exclusivè renuncians pariter. Paris. n. 5. ex Sarnenf. hic q. 31. Pirh. loc. cit. adeo que ad inchoandos hos dies superviventiae non sufficit, quod quis promiserit resignare. Pirh. loc. cit. n. 33. Chok. n. 14. Neque quod constituerit procuratorem, seu consensum in resignationem expresserit per constitutionem procuratoris ad resignandum. Pirh. loc. cit. Chok. n. 37. sed requiritur, ut resignans, vel per se ipsum, vel per suum procuratorem ad hoc specialiter constitutum consenserit in loco, ubi fit resignatio, & ut ejusmodi resignatio a Superiore, coram quo fit, sit admissa. Pirh. cit. n. 33. Chok. cit. n. 14. Et quod speciale est, dum resignatio fit in manibus Papae (secus enim est & aliud, dum ea fit coram Ordinariis. Pirh. n. 34.) ne quidem juxta Pirh. sufficit consensus expressus per portationem supplicationis, seu quod portata fuerit Papae supplicatio, & ab eodem admessa & signata; sed requiritur insuper magnus consensus, de quo supra, sive ut consensus per principalem resignantem, vel ejus procuratorem ad hoc specialiter constitutum sit expressè praestitus in Cancellaria vel Camera Apostolica;

stolica; cum ante hunc consensum resignatio non sit omnino perfecta, sed res adhuc integra, & locus poenitentia. Pirh. n. 34. Chok. n. 37. Rebuff. &c. cum communi. Hinc jam si Titius etiam extra infirmitatem (umirum juxta sententiam illam magis communem, de qua *quasi. ante hanc penultima*) & post resignationem à Papa admittam, seu supplicationem ab eo signatam incidens in morbum, praestet insuper dictum consensum in Camera vel cancellaria, moriatur autem infra 20. dies ab hoc consensu praestito, est locus regula, & beneficium vacat per obitum. Azor. *loc. cit. q. 3. §. sed quid si vide tamen quae quo ad hoc punctum in contrarium dicuntur q. ante hanc 6. ex Parisio l. 12. q. 5. n. 37.* Hinc etiam sequitur, locum fore regula, & beneficium vacaturum per obitum, si resignans supervivat quidem 20. & plures dies, postquam absens à loco, in quo Ordinarius, coram quo resignarius, ad eundem destinavit curiorem, & literas, in quibus consensum suum in resignationem eidem significat, & perit eandem admitti, moriatur tamen infra 20. dies ab admissione illa actu praestita. Idem est, si resignatur coram Papa supervivat quidem 20. dies, imò plures septimanas postquam destinavit Romam instrumentum suae resignationis: quin & postquam per constitutum à se Romae ad hoc procuratorem exhibuit illud Papae, & ab eo signatum fuit seu admittam resignatio, moriatur tamen, non tantum antequam consensum magnus praestet per eundem procuratorem in Camera; sed etiam infra dies 20. ab illo praestito.

4. Respondeo ad tertium secundò: dies ipsa resignationis, seu quo praestatur consensus, computari debet in termino seu numero 20. illorum dierum. Pirh. *cit. n. 34.* Castrop. *cit. n. 10.* citans Azor. *ubi anteq. 7.* (verum Azor. utramque sententiam solum proponens, nihil habet, unde colligatur, eum haec aut isti adhaerere) Paris. *n. 15.* cum Mandos. *hic q. 18. n. 3.* (quamvis idem Mandos. apud Paris. *n. 14.* in fine dicat, sententiam oppositam verissimam, & aequitatem summam continere, & apud eundem *n. 11. in fine magis communem*) & glossator antiquus apud Chok. *n. 7.* testans hanc sententiam bis à Rota firmatam, & *n. 18.* dicens, ob reverentiam Rotae ab hac sententia in judicando non recedendum. Fundamentum hujus sententiae est, quòd licet dies termini non computetur in termino in odiosis (uti constat ex *Leum. quis §. plane. de verbor. oblig. ubi obligans se in die Kalendarum ad solvendum Kalendaris, illa dies obligationis, seu in qua obligatio illa capta, non computatur*; idque ideo, ut Castrop. *loc. cit.* quia tunc tuà, seu illius, qui obligatur solvere, non interest, eam diem computari) secus tamen est in favorabilibus, seu ubi interest illius, cui statuitur terminus, ut computetur dies illa; sicut in praesenti contingit, dum resignantis interest, computari hunc diem, ut citius ad intentum suum perveniat, seu citius elabatur terminus 20. dierum & sic citius ejus resignatio valeat. Paris. *n. 18.* Castrop. *loc. cit.* Pirh. *cit. n. 34.* Contrarium nihilominus, nimirum quòd dies illa excludi debeat, & sequente die prius numerari isti 20. dies, tenent satis quoque probabiliter Sarnen. *hic q. 37. n. 2.* Rebuff. *hic gl. 40. n. 9.* apud Paris. quibus adhaeret Chok. *n. 39.* Horum fundamentum est duplex. Primum: quòd quociens terminus hic praefixus est per praepositionem A; quae suapte natura excludit terminum à quo, seu denotat separationem diei, à quo datur terminus, à termino praefixo. Quamvis & contra dicat Paris. *n. 16.*

quòd dum dictio A jungitur cum tempore, quòd est in initio actus, computetur, pro quo adducit exemplum: si quis nepotem suum, qui nascetur infra 10. menses à die mortis filii, instituerit, tunc dies illa mortis filii computetur in illis 10. mensibus. *l. Gallus. in principio ff. de liberis & posthum.* Secundum fundamentum est, quòd quando odium & poena sequitur, dies termini non computetur in termino, ut Gemio. *in c. statutum. de prob. in 6. not. 11.* & sciretur ipse Mandos. *cit. q. 18. n. 8.* in praesenti autem sit odium & statuta poena, nempe nullitas resignationis & collationis, Verum, ut dictum alias, hac regula potius dicenda est simpliciter favorabilis; quin & favorem resignantis quòd ad hoc punctum continet, si dies resignationis computetur; ut dictum paulò antè.

5. Respondeo ad tertium tertio: dies, quo resignans moritur inchoatus habendus, non est pro completo, sed currit de momento in momentum, ita ut v. g. si resignasti primà Januarii horà octavà mane, & mortuus es 21. ejusdem Januarii horà 8. teneat resignatio; non verò teneat, si mortuus es 21. Januarii ante octavam. Castrop. *l. c. n. 11.* Pirh. *cit. n. 34.* Chok. *n. 40.* Azor. *cit. q. 7.* Et si enim in favorabilibus dies coepta habeatur pro completa, dum tempus definitum est per annos, ita ut dies ultima anni ultimi statim, ac coepta est, habeatur pro completa, argumento *l. quid astate. ubi favore testamenti decernitur, eum diem, quo testatori impletur aetas ad testandum requisita, sufficere, esse inchoatum.* Secus tamen est in praesenti casu, ubi tempus designatur per dies; adeòque, sicut in termino plurium annorum, seu dum tempus designatur per annos, ultimus annus inceptus non habetur pro completo, juxta *l. non putabam. ff. de condit. & demonstr. ita in termino plurium dierum dies ultima coepta non debet haberi pro completa.* Pirh. Castrop. *l. cit.* Paris. *n. 26. & 27.* Adde, quòd praeterquam, quòd dictio *infra* posita in regula regulariter soleat sua extrema includere, ut plurium Civilistarum testimoniis ostendit Paris. *n. 25.* quòd sic suadeat proprietates verborum regula, & verisimilis mens Papae statutis 20. dies. Nam si dies ultima coepta pro completa censeri posset, sequeretur, quòd tempus regula restringi posset ad dies 18. & aliquot horas, dum nimirum resignans praestaret consensum in fine, seu prope finem ultima diei, & moreretur in principio diei ultima. Paris. *cit. n. 25.*

6. Respondeo ad tertium quarto: diem primam hujus termini 20. dierum, seu diem, quà fit resignatio, inceptam haberi non debet pro completa, sed currere de momento in momentum. Sequi videtur ex eodem fundamento, nempe quòd, quando in lege fit computatio per dies, sumatur dies de momento ad momentum, adeòque jam attendendum, quà horà facta resignatio. Et sic expressè tenet Castrop. *cit. n. 11.* quamvis contrarium innuere videatur, saltem in resignatione, quae fit in manus Papae, dum *n. 25. in fine* disparitatem facit in hoc quòd ad diem resignationis, & diem mortis, dicendo: *non obstat, quòd de re actio quòd ad primum diem est concessa, quia id procedit ex ratione: nam horà praestationis consensus nunquam annotatur à Notariis Camera & Cancellaria, & sic est differentia inter utramque casum.*

****
***

Quaest.

Questio 345. An vacatio inducta per hanc regulam sit vera vacatio per obitum quod ad effectum, ut sicut cetera vacationes per obitum comprehendatur in regulis, concessionibus, & aliis dispositionibus, loquentibus simpliciter de vacatione per mortem: adeoque v. g. concessio, qua conceditur, ut beneficium, quamprimum vacaverit per obitum, uniat alteri, revera intret, dum resignans moritur infra 20. dies. Item expectans primo vacaturum per obitum, possit tale beneficium resignatum, mortuo resignante infra 20. dies, obtinere. An vero solum sit vacatio per obitum ficta & interpretativa per quandam fictionem juris, Papa potente facere, & faciente vi hujus regule, ut indicare videtur verbum illud censeatur vacare per obitum: quo utitur regula, non quidem, ut resignatio, que verè & realiter facta fuit, facta non fuerit, sed quod resignante moriente infra 20. dies censeatur vacare beneficium per obitum, & quod ad hoc resignatio habeatur pro non facta: adeoque regula de impetrantibus beneficia vacantia per obitum Cardinalis alicujus locum non habeat in vacatione inducta per hanc regulam de infirmis, uti hanc posteriorem sententiam tenet Sarnensis hic q. 30.

Respondet præter ea, seu potius conformiter iis, quæ supra, ubi actum in genere de vacatione inducta per resignationem, dicta circa hoc punctum ex Lotterio, breviter ac veluti compendio Parisius l. 12. q. 9. n. 7. centeri hanc vacationem in ordine ad dictum effectum vacationem veram per obitum, & hanc sententiam videri sibi veriorum, æquiorum & sustentabiliorem, & quæ hodie seu suo, id est, Parisii tempore servetur. Eò quòd, ut Paris. n. 11. ex quo Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra 20. dies, & non admittat, sed excludat illam resignationem tanquam fraudulentam, jus beneficii remaneat penes resignantem, adeoque vacet dein, ipso moriente infra 20. dies, per hunc ejus obitum. Et quòd, ut Paris. n. 12. non obstat verbum illud censeatur, dum non importat fictionem; quia in his, quæ sunt juris, paria sunt esse tale, & haberi pro tali. Et ut Paris. n. 8. dato, esse fictionem, fictio tamen à jure inducta habeatur pro veritate quòd ad juris dispositionem. Bart. in l. is qui pro emptore, ff. de usu cap. & idem importet fictio legis, quod veritas.

Questio 346. An beneficia vacantia per hanc regulam sint reservata Papa, tam, cum sunt resignata in Curia, quam extra illam?

Respondeo ad primum: beneficium vacans per obitum resignantis contingentem infra 20. dies à resignatione non esse reservatum Papa, (modò obitus ille contingat extra Curiam, vel etiam, ut supponere videntur AA. paulò post citandi, extra mensem reservatum Papa) sed posse ab Ordinario conferri, non tantum, quando resignatum fuit coram Ordinario, seu extra curiam, ut Gomef. hic q. 33. apud Chok. n. 21. sed etiam quando resignatio facta in favorem in curia, seu in manus

Papa tradit Chok. ad hanc reg. n. 23. dicens, sic videre nos praticari quotidie Leodii & in Urbe, ad quod postremum tamen ait Lott. l. 3. q. 15. n. 66. quid Leodii fiat, se nescire; in Urbe verò scire se, oppositum usu receptum, propterea à Chokier & Garcia omnino cavendum, citat pro hoc Chok. Auctorem Analyt. comment. ad hanc reg. n. 285. expressè quòque dicentem, posse conferri liberè per Ordinarium vi & in consequentiam hujus regule, etiam resignatio facta in curia personaliter per ipsum resignantem, tunc fortè ibi residentem, Rationem dat Chok. n. 22. tum quia per hanc regulam non solum talis resignatio in manus Papa facta, sed etiam collatio per eum facta resolvatur & annullatur indistinctè, & beneficium censeatur vacare per obitum absolute, ac si nunquam resignatum fuisset; tum etiam, quòd, quando collatio Papa, seu manus ejusdem appositio non est sortita effectum, ut contingit in præsentem, non inducat affectionem, nec tollat Ordinarii jus conferendi, ut Abb. in c. inter dilectos. n. 10. de excess. pralator. Felin. in c. ult. in fine de presump. apud eundem. Ac denique quia regula hæc nullam inducit reservationem. Pro quo citat Gomef. hic q. 33. Idem, quòd Chok. tener Rossinac, de benef. c. 28. n. 6. apud Lott. loc. cit. n. 26. Item Garcia. p. 5. c. 1. n. 160. cujus opinionem sibi videri, saltem ab intrinseco, probabiliorem oppositã mox subiungendã ait Engels. ad tit. de præb. n. 32. ubi etiam hanc apponit rationem: quòd principalis ratio regule sit, ne fraudentur Ordinarii suo jure conferendi, & ut aboleantur successiones quasi hereditariæ in beneficiis, quæ ratio tunc plenius consequatur suum effectum, cum jus conferendi beneficia ad liberum Ordinarii arbitrium redierit. Argumenta oppositã sententiæ conatur quoque solvere, uti paulò post ad rationes oppositã sententiæ videbimus. Similem ferè rationem format Rossinac, apud Lott. n. 25. nimirum, quòd non pro aucupanda aliqua utilitate ipsius conditoris regula, sed pro conservando jure conferendi in Ordinariis, & pro avertenda malitia resignantium, & extorquentium ab iis hujusmodi resignationes regula videatur indistinctè tollere effectum hujusmodi resignationis, sive in Curia, sive extra Curiam fiat.

2. Contrarium tamen, nimirum, quòd, saltem ubi resignatio facta in manibus Papa, beneficium tale vacans per obitum resignantis morientis infra viginti dies, sit reservatum Papa, tenetur communis. Itã sentiunt Tond. qq. benef. p. 3. c. 169. n. 27. dicens, hanc esse sententiam Rota, & ab ea non esse recedendum apud suos, hoc est, in Gallia. Lott. l. 3. q. 15. n. 27. dicens, novos quosdam (inter quos numerat Chok. & Garcia) nimis confidenter illam distinctionem resignationis factæ ab infirmo intra vel extra Curiam, improbare, quæ jam non sit ipsius Gomefii tantum, sed sacri Rote auditorii; quamvis addat, maximam versari difficultatem in ostendenda hujus reservationis ratione. Paris. l. 12. q. 10. n. 4. citans Sarnensem hic q. 33. Rebuff. in pr. ad hanc reg. gl. 14. n. 4. B. & item decf. 2. n. 55. Azor. p. 2. l. 7. c. 28. q. 9. Pirh. ad rit. de renunc. n. 35. in fine. Rationes has assert Paris. Primò n. 5. quia per resignationem in Curia beneficium dicitur vacare in Curia, sicut quando fit ibi privatio, & in hoc actu vacationis in Curia fundat rationem suam Sarn. ut Lott. n. 28. quippe eò ipso, quòd quis procuratorem constituit ad resignandum in Curia, secuto actu resignationis quòd ad ipsum instituentem vi destinationis dicitur se-